

La llibreria Shakespeare and Company, a París.

A MANERA DE TASCÓ

'The business of books is the business of life'

Vicent Alonso

No sé vostès què en pensaran, però que un haja d'esmerçar hores i hores per trobar a les llibreries de la capital de França la nova edició del *Dictionnaire* de Michel de Montaigne, publicat per Honoré Champion l'any 2007, no és un bon símptoma, és a dir, és un exemple idoni de les dificultats per què passa el món del llibre en els temps actuals. Em permetran que aprofite l'ocasió per a recordar que tan indignes són els que, admiradors exclusius d'allò que els és propi, es neguen a reconèixer les virtuts dels veïns com els que fan de l'autoodi i de la queixa un ús tan sistemàtic que qualsevol invent alié sempre els suscita més entusiasme que el més innovador dels propis. Perquè, quantes vegades hem sentit malparlar de les nostres llibreries per pecats menors? Sens dubte, els llibreters, del carrer Rus-safa o de la Rue des Écoles, ni poden mostrar-nos totes les novetats que el mercat genera ni menys encara emmagatzemar-les a la llibreria perquè algun lector es deixe caure de tant en tant a mirar-se-les i, amb una mica de sort, es decidisca per comprar-ne alguna. Per això, més que no trobar el diccionari que ha coordinat Philippe Desan, em molestà profundament la resposta que, en preguntar amb insistència pel llibre, em donà la dependenta que tenia al seu càrrec la secció de ciències humanes d'una llibreria gegantina a quatre passes de la Rue Rivoli: "Nous n'avons pas ça", m'amollà després d'una ràpida consulta a l'ordinador.

limitar-nos a contemplar els nuvolots que ens amenacen. No és qüestió, tanmateix, d'opcions radicals entre la disbauxa electrònica a què alguns sotmeten la seua intel·ligència o la nostàlgia més aviat estèril amb què uns altres celebren la seua fidelitat estrambòtica al passat. Aquests darrers dies, als transports públics de la capital de França, m'era més fàcil observar joves i no tan joves enganxats als seus *smartphones*, amb els dits grossos teclejant sense descans, que entretinguts en una simple conversa. I, d'altra banda, a la vora del Sena, allaus de turistes entraven i eixien sense parar de la Shakespeare & Company, que aquests dies, amb motiu de la mort del seu fundador, George Whitman, lluí penjat de la porta principal un dels seus pensaments més coneguts: *"The business of books is the business of life"*.

En efecte, és el negoci de la vida el que està en joc, però no el de la vida que representa aquesta mena de panteó del llibre obert per a satisfacció dels turistes parisencs. Lluny d'opcions radicals gens aconsellables, la crisi ens fa

Vivim temps de canvis substancials i no hauríem de limitar-nos a contemplar els nuvolots

participis de certs destrets que ens aclaparen, com ara el que denunciava fa poc la psicoanalista i traductora Franceska Pollock en una mena de carta oberta als llibreters francesos: els consumidors vivim entre la raó que ens demana temps per a la relació, la conversa, la recerca, el canvi d'impressions, i la pulsio a què ens sotmet la societat de consum, que no disposa de temps, que fuig del contacte amb els altres perquè es basta a si mateixa. Però, per bé que Pollock no s'hi referisca, també estem entre l'enclusa i el martell quan ens sentim obligats per aquesta mateixa societat a no tenir altres expectatives de lectura que les dels best-sellers. Ací és on els llibreters i tots els que estimem la literatura hauríem de cercar sendes noves que confirmen les raons de Whitman per a establir l'equivalència entre el negoci dels llibres i el de la vida.

I ara què em dius, memòria?

La col·lecció *Empremtes* de l'editorial Tres i Quatre busseja en la crònica del segle XX

Carles Gámez

El llibre de memòries com a gènere o especialitat literària gaudeix d'un espai reconegut en la literatura catalana. Algunes editorials, com en el cas d'Edicions 62 o de Proa, tenen des de fa temps col·leccions de literatura de memòries i unes altres han inclòs en els seus fons obres d'aquest gènere. Ara, l'editorial 3i4 s'hi suma amb la col·lecció *Empremtes* dirigida per Francesc Sellés, motor i ànima del projecte que finalment ha vist la llum. "Empremtes", assenyala Sellés, "vol ser sobretot una col·lecció de memòries, de com recor-

ple XX. Escriptors, actors, pintors, etc., i els seus itineraris dins d'aquest joc d'ocultació i revelació biogràfica. Tres volums situats en tres moments de la història del segle XX, la Nova York de la segona postguerra, l'Alexandria de mitjan segle passat o la Barcelona dels seixanta o de les Olimpíades formen la primera entrega de la col·lecció literària. Tres llibres en què la memòria dels protagonistes, ací el crític literari nord-americà

lístic, de gran narració retrospectiva, *Adéu, Alexandria* de l'escriptor André Aciman, és un retrat biogràfic que comença per la seua pròpia nissaga familiar, família jueva d'origen turc i italià i parla francesa instal·lada en la ciutat mediterrània. Memòries dibuixades per la fi d'un món cosmopolita i multicultural que ha nodrit l'Alexandria de la primera meitat del segle XX i que ara lentament s'esvaeix en el nou Egipte del coronel Nasser.

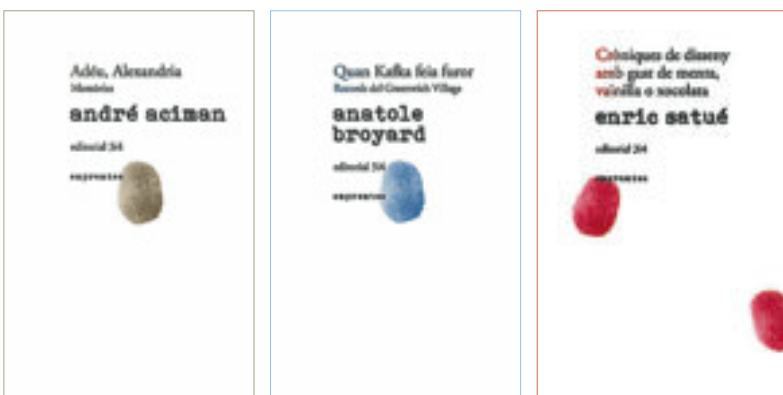
Més a prop se situa el balanç vital del dissenyador Enric Satué — a u t o r també del disseny de la col·lecció— de títol deliciós i d'evocació p o p ,

Cròniques de disseny, amb gust de menta, vainilla o xocolata. Malgrat un cert secretisme —més que parlar d'autocensura, hauríem de dir exercici de discreció— a l'hora d'evocar alguns noms que hi figuren, Satué construeix un joc brillant de memòria i records a través de diferents escenaris com Barcelona, Venècia, Buenos Aires o San Francisco, tot barrejant la crònica professional i les confessions més íntimes o de caràcter sexual. Un exercici literari amb elegància i un humor subtil quan evoca determinats moments i peripècies de la seua vida particular o professional.

Tres llibres a l'abast on la memòria, com és de rigor, dona ales a la imaginació.

Anatole Broyard, l'escriptor d'origen egipci André Aciman i el dissenyador gràfic Enric Satué, constitueix el fil conductor dels records de la seua vida i de les vides dels altres, que al cap i a la fi, també han contribuït a forjar la pròpia vida.

Quan Kafka feia furor és el títol que recull les memòries del crític i columnista del *New York Times* Anatole Broyard, un retrat amb fons jazzístic del Nova York efervescent que renaix després de la Segona Guerra Mundial animat per crítics d'art, escriptors, pintors i altres membres de la bohèmia daurada, i on, per descomptat, no falten les històries sentimentals dins d'una atmosfera de llibertat sexual. En un format més novel-

Cobertes dels tres primers llibres de la col·lecció *Empremtes*.

da un la pròpia vida o una part d'aquesta vida, en temps i en context". Remarca Sellés la diferència amb un altre gènere pròxim, l'autobiografia. "Encara que d'un gènere a l'altre hi ha només un pas, els llibres de la col·lecció *Empremtes* se situen fora del marc més restrictiu que significa el llibre autobiogràfic". Al recorregut cronològic del llibre autobiogràfic, el de memòries ofereix per contra un itinerari sense direcció fixa.

La col·lecció *Empremtes* naix amb la voluntat de col·lecció oberta i vocació internacional, i posa l'accent en les trajectòries que, pel seu testimoni personal i el context de les seues vides, han distingit la crònica cultural i social del se-